

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Тодорка Малчева,
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски”

по процедура за присъждане на образователна и научна степен
„доктор”

по: професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство,
област на висше образование 8. Изкуства, научна специалност Теория и
практика на изпълнителското изкуство
в катедра „Музика”, Факултет по изкуствата към ЮЗУ „Неофит
Рилски”

Научен ръководител:
Проф. д.н. Румен Потеров

Тема на дисертационния труд:
**ПРИНОСЪТ НА КИРИЛ СТЕФАНОВ ЗА СЪХРАНЯВАНЕ НА
ПИРИНСКИЯ ФОЛКЛОР ЧРЕЗ АНСАМБЪЛ „ПИРИН”**

Настоящото становище е изготвено въз основа на заповед №885 от 03.04.2017 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” доц. д-р Борислав Юруков, с която съм определена за член на научното жури във връзка с присъждането на образователна и научна степен „доктор” на Мариана Борисова Манолева по професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, област на висше образование 8. Изкуства, научна специалност Теория и практика на изпълнителското изкуство.

Докторантката има богат опит като изпълнител и преподавател по музика, който ѝ позволява да прояви изключителна самостоятелност при написването на научния труд.

Дисертационният труд на Мариана Манолева по обявения конкурс представя творческите концепции на Кирил Стефанов, както и спецификата на музикалния език в неговите обработки и авторски произведения, залегнали в репертоара на ансамбъл „Пирин”. До този момент отсъстват цялостни научни разработки в тематичната насока,

поради което, разгърнат в този формат, трудът запълва празнина в изследванията на българската етномузикология.

Трудът съдържа 182 страници основен текст, структуриран, както следва:

Уводът логично въвежда в докторантската разработка като ясно обосновава избора на тема, обхващаща „Приносът на Кирил Стефанов за съхраняване на пиринския фолклор чрез ансамбъл „Пирин“. Средоточие е сценичното претворяване на духовния свят на българите от Пиринския край чрез творчеството на Кирил Стефанов. Точно са формулирани целта и основните задачи, обектът и предметът на изследването. Основните задачи са многоспектърни, реализирането на които дава възможност за всеобхватност и пълнота в изследователската работа. Методите на научното проучване (историко-стилистичен, структурен и сравнително-аналитичен) са смислено и находчиво подбрани, удачни за реализиране на докторската дисертация.

В първа глава се разглежда фолклорът и фолклорната култура от различни гледни точки на изследователи, въз основа на което се прави авторско дефиниране на фолклорната култура като „своеобразен пласт на културата, синтезиращ в едно неделимо цяло бит и творчество” (Дисертация:18). Анализират се процесите на модернизация във фолклора, неговото сценично представяне и свързаните с това ансамбли за песни и танци, за репертоарните нужди на които са обработките на музикален фолклор. В този анонс правдиво се обобщават два вида обработки: такива, които съхраняват типичните белези на фолклора и обработки, при които фолклорните традиции се явяват пречупени през творческия поглед на автора.

Много резонно вниманието се насочва към ролята на ансамбъл „Пирин” за поддържане непреходността на фолклорните традиции. В унисон с това се предлага и подробно се представя периодизация в историческото му развитие. Интерес буди художествено-творческата парадигма в репертоарната реализация на Пиринския ансамбъл, която от локална се трансформира в общонационална, благодарение на което успехите на ансамбъла бележат възходяща градация. Представен е Кирил Стефанов и неговият творчески профил, разгледан в тясна връзка с дейността му като главен художествен ръководител на ансамбъла. Основателно се откроява творческата дейност на музиканта, допринасяща

за съхранението на пиринските фолклорни традиции и извоюваща емблематично присъствие в българската музикална култура.

Втора глава разглежда творческия подход на Кирил Стефанов в музикално-художественото претворяване на пиринския фолклор. Във връзка с това детайлно е анализирано песенното творчество на музиканта като се предлага класификация на неговото песенно творчество и се разглеждат композиторските решения и подходи. Представената класификация е задълбочена, многопосочна и е реализирана на база следните контексти: изпълнителски състав, функционална насоченост, метроритмична организация и локална принадлежност на творбите. Така представена, класификацията е напълно изчерпателна и смислена.

Изключително уместно е анализиран въпросът за композиторските решения и подходи, залегнали в хоровите творби на музиканта и допринасящи за тяхната художествена въздейственост. Композиторските прийоми са проникновено разгледани и са подкрепени с подходящи примери.

Трета глава насочва вниманието към сценичното превъплъщение на традиционната обредна практика в концертните постановки на ансамбъл „Пирин“. Коментират се различни фолклорни музикално-танцови постановки на колектива; разглежда се значението на хореографията им при изграждане на тяхната драматургията, във връзка с което се дефинират типовете танцови композиции. Отчитат се заслугите на хореографите, работили в ансамбъла, както и техните сценично-танцови постижения. Представят се и се анализират музикално-танцовите ансамблови постановки, което документира близко и далновидно познаване дейността на ансамбъла от докторантката. Въз основа на това се извежда приносът на ансамбъл „Пирин“ за съхранение и популяризиране на фолклорното наследство, както и насоките на интегриране в световния културен поток. На тази база много точно и удачно се отчита значението на творческата дейност на Кирил Стефанов за интегрирането на състава в световната културна действителност.

Дисертацията на Мариана Манолева притежава значими приноси: За първи път цялостно се анализира творческата дейност на Кирил Стефанов и се реализира периодизация на градивното развитие на ръководения от него ансамбъл. Конкретизирани са етапите в съзидателния живот на Кирил Стефанов, насоките на интегриране на ансамбъл „Пирин“ в световната културна действителност, анализирани са композиторските прийоми, както

и драматургическото реализиране на ансамбловите музикално-танцови реализации.

Дисертационният труд на Мариана Манолева – преподавател с богата художествено-творческа дейност и множество наградени студенти – има теоретична насоченост и стойност. Авторефератът точно и ясно отразява съдържанието на дисертацията. Библиографията е изчерпателна и включва 84 заглавия, от които български и чуждестранни печатни и интернет източници (книги и статии). По темата са реализирани и четири публикации.

В заключение бих могла да кажа, че въз основа на изложените по-горе приноси и качества смятам, че дисертационният труд удовлетворява изискванията на ЗРАС и на съпътстващите го правилници. На това основание предлагам на уважаемото научно жури да гласува **положително** за присъждането на **Мариана Манолева на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство, област на висше образование 8. Изкуства, научна специалност Теория и практика на изпълнителското изкуство към катедра „Музика”, Факултет по изкуствата при ЮЗУ „Неофит Рилски”.**

20.04.2017 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Годорка Малчева)